

Dosarul nr. 2ra-304/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: T. Avasiloiie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: B. Bîrca, S. Iorgov, O. Cojocar)

DECIZIE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Rodica Dub,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Rodica Dub
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea la plata lunară a
indemnizației echivalentă cu suma pensiei de întreținere pentru copiii minori, obligarea
de a majora cuantumul indemnizației, repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de către Rodica Dub și a fost menținută hotărârea din 16 iulie
2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

constată:

La data de 27 septembrie 2017, Rodica Dub a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației
unice echivalentă cu suma pensiei de întreținere pentru copiii minori, obligarea de a
majora cuantumul indemnizației și repararea prejudiciului moral.

La data de 28 mai 2018, Rodica Dub a depus cerere de concretizare a cerințelor,
solicitând:

- încasarea de la CNAS a sumei de 580 980, 10 de lei cu titlu de prejudiciu material
pentru perioada 10 mai 2011 – 02 aprilie 2018, perioadă în care pârâta nu a achitat
indemnizații, nefiind achitată nici pensia de întreținere de către tatăl copiilor, perioadă în
care se efectuau acte de procedură obligatorii, impuse de Hotărârea Guvernului nr. 769
din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situații materiale a minorilor, ai
cărora părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, pentru a avea dreptul de a
se adresa în instanță de judecată;

- obligarea pârâtei la plata lunară a indemnizației, echivalentă cu suma pensiei de întreținere pentru copiii minori, cu un adaos de 10 % în cuantum de 1100 de lei pentru fiecare copil: XXXXX, cu recalcul din 02 aprilie 2018 și indexarea anuală, în conformitate cu indicele inflației stabilit de Hotărârea Guvernului pentru alte indemnizații, la 01 aprilie sau de câte ori se va decide prin Hotărârea Guvernului;

- obligarea CNAS să majoreze plata lunară a indemnizației pentru copiii XXXXX de la 1100 de lei la 2190 de lei, la nivelul minimului de existență pentru un copil în II trimestru anul 2017 în mediul urban, cu recalcul din 02 aprilie 2018 și să fie modificat regulat, odată cu modificările datelor Biroului Național de Statistică, la capitolul minimul de existență, un adaos de 10 % din minimul de existență;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în mărime de 10 000 de euro în contul minorei XXXXX, pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu indemnizație în loc de pensie de întreținere, de la vârsta de 4 ani, timp de 8 ani, încălcând drepturile copilului la viață decentă, odihnă, studii, alimentație, tratament, care nu vor mai putea fi recuperate niciodată;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale de 10 000 de euro în contul minorului XXXXX pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu indemnizație în schimbul pensiei de întreținere, de la vârsta de 2 ani, timp de 8 ani, încălcând drepturile copilului la viața decentă, odihnă, studii, alimentație, tratament, care nu vor mai putea fi recuperate niciodată;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în mărime de 10 000 de euro în contul mamei Dub Rodica pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu indemnizație în schimbul pensiei de întreținere, lăsând o femeie cu 2 copii de vârstă fragedă (2 ani și 4 ani) grav bolnavi, fără resurse de existență și posibilitate de a munci, pentru lipsa unei vieți decente, a alimentației corecte și a tratamentului necesar, care a avut impact asupra sănătății psihice, deteriorate timp de 8 ani;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în sumă de 10 000 de euro în contul minorei XXXXX pentru discriminare față de alți copii, care primesc indemnizație sau pensie de întreținere;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în mărime de 10 000 de euro în contul minorului XXXXX, pentru discriminare față de alți copii, care primesc indemnizație sau pensie de întreținere;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în mărime de 30 000 de euro, în contul lui Dub Rodica, pentru discriminare față de bărbatul, debitor, prin neachitarea indemnizației, în loc de pensia alimentară, timp de 8 ani pentru lipsa de viață privată, lipsa de odihnă, de studii, care nu vor putea fi recuperate niciodată, pentru lipsa de avansare în carieră profesională, creând imposibilitate de a cotiza în fondul social, pentru a beneficia de pensie și stagiul de pensionare, ceea ce o discriminează în viitorul apropiat, față de bărbați, deoarece la vârsta de pensionare nu va putea avea pensie, ci alocație de 150 lei pe lună;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în sumă de 10 000 euro, pentru neinformarea activă, în 2014 și la adresările anterioare, părintele Dub Rodica în

cunoștința de cauză, că pensia alimentară nu este plătită, că are dreptul să ceară prin judecată, o indemnizație, în locul pensiei alimentare neachitate, utilizând Hotărârea Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situații materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, răspunzând prin scrisoare nr. 1866 din 22 aprilie 2014 și care are obligația să publice pe pagina web a instituției publice de asigurare socială o astfel de informație de interes public major, în interesul superior al copiilor;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în sumă de 6 000 euro, în contul părintelui Dub Rodica pentru încălcarea dreptului la proprietate asupra sumei de 580 980,10 lei prin neasigurarea cu indemnizație, în loc de pensie alimentară, fiind în cunoștința de cauză, că pensia nu e plătită, răspunzând prin scrisoare nr. 1866 din 22 aprilie 2014 și neinformând activ părintele, nici prin scrisoare, nici nu a publicat pe pagina web a instituției publice de asigurare socială, o astfel de informație de interes public major, în interesul superior al copiilor, cu privire la dreptul de a cere indemnizația, prin judecată de la CNAS în baza Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare;

- încasarea de la CNAS a prejudiciului material pentru recuperarea cheltuielilor suplimentare, pentru recuperarea sănătății minorilor XXXXX în sumă de 175 997, 80 lei în contul mamei Dub Rodica, pentru recuperarea cheltuielilor suplimentare provocate acestora de împrejurări excepționale (boala gravă, schilodirea copilului etc.), care nu pot fi executate din motive ce nu depind de persoanele, obligate să le plătească în temeiul art. 1 și 2 din Hotărârea Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, pentru a avea dreptul de a se adresa în instanța de judecată;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor morale în sumă de 10 000 de euro în contul mamei Dub Rodica pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu tratament gratuit, garantat de Constituție, lăsând o femeie, cu 2 copii de vârstă fragedă (2 ani și 4 ani), grav bolnavi, fără resurse de existență și posibilitate de lucru, pentru lipsa de viață decentă, lipsa alimentației corecte, lipsa tratamentului necesar, care a avut impact asupra sănătății psihice, deteriorate de 8 ani;

- încasarea de la CNAS a dobânzii de întârziere, în contul Rodicăi Dub dacă nu execută hotărârea instanței de judecată, în termen de 90 de zile de la data devenirii definitive, chiar și în lipsa vinovăției în temeiul art. 243 din Codul de procedură civilă;

- încasarea de la CNAS a despăgubirilor materiale în sumă de 8 000 de lei pentru compensarea timpului de muncă pierdut, pentru scrierea prezentei cereri în judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 23 august 2012 a fost înregistrat spre executare titlul executoriu nr. 2-3252/10 din 15 noiembrie 2010, emis de Judecătoria Botanica mun. Chișinău, prin care s-a dispus încasarea din contul lui Sergiu Iliev în beneficiul Rodicăi Dub a pensiei pentru întreținerea minorilor XXXXX în mărime de 1000 de lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data de 09 iunie 2010 până la atingerea majoratului de către copii.

A indicat că restanța lui Sergiu Iliev la plata pensiei pentru întreținerea copiilor minori, acumulată timp de 8 ani, constituie suma de 141 888,55 lei.

Reclamanta a precizat că prin încheierea din 19 decembrie 2013 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost dispusă anunțarea în căutare a debitorului Sergiu Iliev. După multiple demersuri, prin scrisoarea nr. 25-257/2012-3 din 06 ianuarie 2015, Procuratura Generală a RM i-a comunicat că la 05 ianuarie 2015 a fost dispusă pornirea urmăririi penale în privința lui Sergiu Iliev în baza art. 320 alin. (1) din Codul penal, pe faptul eschivării intenționate a executării hotărârii instanței de judecată.

Rodica Dub a menționat că potrivit pct. 1 al Hotărârii Guvernului RM nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, copiii, ai căror părinți fiind obligați să plătească pensia alimentară sunt urmăriți de către organele afacerilor interne în baza deciziilor instanțelor de judecată și hotărârilor organelor de urmărire penală în legătură cu eschivarea lor de la achitarea pensiei alimentare, beneficiază de indemnizații adresate familiilor cu copii în conformitate cu legislația în vigoare.

A afirmat că s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere privind achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori/indemnizației, neachitată de către debitorul Iliev Sergiu. Prin scrisoarea nr. 1866 din 22 aprilie 2014, cererea a fost respinsă.

Reclamanta a susținut că a atenționat pârâta despre faptul că se află în aceleași condiții ca și părinții ce beneficiază de alocație pentru copii în cazul pierderii întreținătorului (decesul unuia sau a ambilor părinți), deoarece debitorul a dispărut, nu se interesează de copii, este lipsit de drepturile părintești, ca și cel decedat și prin analogia legii, ar trebui să i se acorde indemnizație/alocație pentru copii.

Prin hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea depusă de către Rodica Dub a fost respinsă integral.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Rodica Dub și a fost menținută hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

La data de 13 decembrie 2019, Rodica Dub a depus recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și nemotivată.

A indicat că instanța de apel a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, deoarece în decizia din 03 octombrie 2019 a fost introdus un paragraf cu privire la altă cauză, cu alți pârâți și intervenienți accesorii, prin ce au fost încălcate esențial normele de drept procedural.

Recurenta consideră că instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, care aveau ca scop punerea în executare efectivă a hotărârile

judecătorești definitive și irevocabile cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, care din anumite condiții obiective nu au putu fi executate de către executorul judecătoresc.

De asemenea, Rodica Dub a afirmat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat prevederile art. 6, 8, 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 din Protocolul adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 12, 17 din Carta socială europeană nr. 1996 din 03 mai 1996, art. 12, 40, 44, 45, 66, 67 din Codul european de securitate socială, art. 2, 3, 13, 16 din Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, art. 7 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 13 decembrie 2006 și art. 3, 4, 26, 27 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 03 octombrie 2019.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 11044, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentei Rodica Dub la data de 22 octombrie 2019 (f.d. 141, volumul II), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la data de 13 decembrie 2019, este în termen.

La 20 ianuarie 2020, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d. 154-155, volumul II), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Intimata nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 04 martie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a

cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În corespundere cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la data de 27 septembrie 2017, Rodica Dub a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, pe care ulterior a concretizat-o, cu privire la obligarea la plata lunară a indemnizației echivalentă cu suma pensiei de întreținere pentru copiii minori, obligarea de a majora cuantumul indemnizației, repararea prejudiciului material și moral.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia de a respinge integral acțiunea depusă de către Rodica Dub, constatând că pct. 1 al Hotărârii Guvernului RM nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare este unul desuet în temeiul art. 74 alin. (1) lit. e) al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017.

Astfel, instanța de fond a indicat că norma prevăzută la pct. 1 al Hotărârii Guvernului RM nr. 769 din 25 noiembrie 1992 este o normă de blanchetă, care face trimitere la prevederile unui alt act normativ și anume, Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, care la rândul său nu prevede niciun tip de indemnizație pentru copiii, ai căror părinți, fiind obligați să plătească pensia de întreținere, sunt urmăriți de către organele afacerilor interne în legătură cu eschivarea de la plata acesteia.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Rodica Dub, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, pe care a considerat-o legală și întemeiată.

Analizând conținutul deciziei instanței de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel, la paragraful în care se expune asupra legalității și temeinicii hotărârii primei instanțe, se referă la o altă cauză și anume:

„Instanța de apel verificând în raport cu prevederile art. 238-241 CPC al RM, legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or, instanța de fond, corect a elucidat și constatat circumstanțele pricinii, a verificat și apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei în vederea admiterii parțiale a acțiunii lui Vulpe Anastasia către Aghenie Petru și Vulpe Ion, intervenienți accesorii ASP, Departamentul Cadastru, Subdiviziunea Teritorială Călărași și Primăria Sadova, r-nul Călărași privind recunoașterea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare, obligarea de a efectua înregistrări, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acest fapt denotă că apelul declarat de către Rodica Dub a fost examinat superficial și pripit, fără analizarea tuturor circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Totodată, instanța de recurs constată că instanța de apel, referindu-se la Hotărârea Guvernului RM nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, în textul deciziei contestate specifică acest act normativ ca fiind Lege – „Legea nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor”, fapt ce la fel indică asupra examinării superficiale a cauzei date.

Astfel, contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța de apel a soluționat prezenta cauză fără să-și motiveze soluțiile și concluziile și fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Se accentuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară.

Ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectiva omisiune de procedură și reiterând inexistența temeiurilor legale pentru a remite cauza spre

rejudecare în instanța de fond (art. 432 alin. (3) lit. d) și f) din Codul de procedură civilă), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, fiind prezente la caz încălcări ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Rodica Dub, a casa integral decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Rodica Dub.

Se casează integral decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Rodica Dub împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea la plata lunară a indemnizației echivalentă cu suma pensiei de întreținere pentru copiii minori, obligarea de a majora cuantumul indemnizației, repararea prejudiciului material și moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic